

THY Teknik A.Ş Genel Müdürü Doç. Dr. İsmail DEMİR: “SEKTÖRDE YOL GÖSTERİCİ ROLÜ OYNUYORUZ”

Röportaj: Faruk SEVİM

MMO İstanbul Şube Uçak Havacılık ve Uzay Mühendisliği Meslek Dalı Komisyonu (UHUM MDK) olarak THY Teknik AŞ'nin uygulamalarını ve projelerini Genel Müdür Doç. Dr. İsmail Demir ile görüştük. Türkiye'de otomotiv, gemi ve diğer sanayiye hizmet veren çok sayıda imalatçı firmanın olduğunu ve bu firmaların uçak parçalarını üretebilmeleri için THY Teknik'e önemli bir rol düşüğünü vurgulayan Demir, “Sektörü bir araya getirmek, kabiliyetleri ortaya çıkartmak için altyapı ve mühendislik hizmeti veriyoruz, bir nevi yol göstericilik rolü oynuyoruz” diye konuştu.

İsmail Demir, 1982 yılında İTÜ Uçak Mühendisliği Bölümü'nü bitirdi. 1984'te aynı bölümde Yüksek Lisans, 1987'de ABD'de Michigan Üniversitesi'nde Uygulamalı Mekanik, 1989'da Purdue Üniversitesi'nde Havacılık ve Uzay dallarında master, 1992'de Washington State Üniversitesi'nde Makina Mühendisliği dalında doktora yaptı. 1997'de Uçak Elemanları ve Malzemesi dalında Doçent oldu. 2003 yılı sonunda THY'de Eğitim Başkanı olarak çalışmaya başlayan İsmail Demir, 2005'te THY Teknik Genel Müdür Yardımcısı oldu. 2006'dan beri THY Teknik A.Ş Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Üyesi olarak görevine devam ediyor.

- Kısaca THY Teknik'i tanıyabilir miyiz?

Türk Hava Yolları'nın iştiraki olarak kurulan THY Teknik A.Ş bölgesinin lider bakım ve onarım merkezi (MRO) olarak, Boeing ve Airbus uçaklarına gövde, motor, yedek güç ünitesi, iniş takımları ve komponent bakım hizmeti vermektedir. THY Teknik ağır bakım ve hat bakım gibi hizmetleri için geniş bir yelpazede bakım yetkisi ile üç binden fazla nitelikli personele sahiptir. THY Teknik EASA 145, JAA 145, FAA bakım yetki sertifikalarına sahip bulunmaktadır. Mevcut durumda; 2 geniş - 3 dar gövde uçağa aynı anda hizmet verebilecek 25.000 metrekairelik

birinci hangarı, 3 geniş - 4 dar gövdeli uçağa aynı anda hizmet verebilecek 60.000 metrekairelik ikinci hangarı, yine Atatürk Havalimanı'nda VIP ve hafif uçaklar hangarı ve Ankara Esenboğa Hangarı bulunmaktadır. THY Teknik A.Ş Türkiye merkezli firmalara ek olarak Avrupa, Orta Doğu, Kuzey Afrika ve Bağımsız Devletler Topluluğu ülkelerinden 100'ü aşkın firmaya bu dört bakım merkezinde bakım ve onarım hizmeti sunmaktadır.

“HABOM için 500 Milyon Dolarlık Yatırım Yapıldı”

- HABOM Projesi konusunda bilgi verir misiniz?

Şu an yapımı devam eden Havacılık Bakım Onarım ve Modifikasyon Merkezi (HABOM) projesi kapsamında Sabiha Gökçen Uluslararası Havaalanı'nda kurulacak uçak bakım onarım tesisleri 372.000 metrekairenin üzerinde bir alana inşa ediliyor. Sahip olduğu jeostratejik konum, yeni kurulacak teknik bakım merkezini Türkiye'nin yanı sıra Avrupa, Asya, Kuzey Afrika ve Orta Doğu ülkelerinin bakım-onarım pazarlarına hitap eder duruma getirecek.

HABOM için şimdiye kadar inşaat, ekipman alımı ve insan kaynakları konusunda 500 milyon dolarlık yatırım yapıldı. Ekim 2011'e kadar THY Teknik

A.Ş 12 dar gövdeli uçağa hizmet verebilecek kapasiteye sahip yeni bir hangara sahip olacak. Geniş gövdeli uçak hangarı ise 2012'de hizmete girecek. Mevcut durumda THY Teknik'te üç binden fazla nitelikli personel çalışmaktadır. HABOM Projesi kapsamında kurulacak tüm bakım onarım tesislerinde 3 bin 500'e yakın kişiye daha istidam sağlanması hedeflenmektedir.

- Bakım onarım üssü (MRO) olmak konusundaki çabalarınız nelerdir?

THY Teknik, Türk Hava Yolları'nın 156 uçaklık filosuna destek vermekte, aynı zamanda gelirlerinin yüzde 25'ini diğer müşterilerinden elde etmektedir. 2015'e kadar THY ve diğer müşterilere verilen hizmet oranının yüzde 50 - yüzde 50'ye ulaşması hedeflenmektedir. Yeni açılan TEC (Turkish Engine Center) şimdiden THY dışında birçok müşteriye hizmet vermektedir. Örneğin Corendon ve Yemen Havayolları'na motor tamiri, Sky Express, Saga Airlines ve Sun Express'e bakım hizmeti vermeye başladık. Sabiha Gökçen'deki 12 bay'lik dar gövde fazı bu yıl içinde devreye girecek, 3 bay'lik geniş gövde hangarı 2012'de tamamlanacak, bu yıldan itibaren Atatürk Havalimanı'nda bulunan 1 no'lu hangarın yenilenmesi işine başlayacağız. Devam eden

projelerin tamamlanmasıyla birlikte THY Teknik 450 milyon ABD doları olan yıllık gelirini, 2016 itibarıyla 1,5 milyar dolara çıkarmayı planlamaktadır.

“Düşük Maliyetli Taşıyıcılar Oyunun Kurallarını Değiştiriyor”

Sivil havacılık sektörü gerek dünyada, gerekse ülkemizde ciddi bir arayış içinde bulunmaktadır. Bir yandan uçak teknolojileri gelişirken, diğer yandan uçak kitle taşıma aracı olma niteliğini kazanmaktadır. Low Cost Carriers, yani düşük maliyetli taşıyıcılar piyasaları altüst etmekte, oyunun kuralları değişmektedir.

İstanbul'u bakım onarım sektöründe uluslararası bir merkez haline getirmek ve THY Teknik'in kabiliyetlerini geliştirmek için uluslararası tecrübeye sahip yerli ve yabancı şirketlerle iş birliği gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda 2010 yılında Amerikan Pratt&Whitney şirketiyle ortak Türk Motor Merkezi (TEC) kuruldu. İstanbul Sabiha Gökçen Uluslararası Havaalanı'nda kurulan bu merkezde CFM56 serileri ve V2500 motor tiplerine bakım ve onarım yapılmaktadır. Amerikan Goodrich Corporation ile İstanbul'da bakım, tamir ve onarım hizmetleri sağlamak üzere bir ortak girişim şirketi kuruldu. Gebze

Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyetlerine başlayan ve “Goodrich Turkish Technic Service Center” adını alan ortak girişim “nacelle, thrust reverser ve bağlantı parçaları dahil ilgili bileşen hizmetlerini” sağlamaktadır. Tesis ilk etapta 20 kişiyi istihdam etmekte olup, on yıl içinde 70'ten fazla çalışanın istihdam edilmesi planlanmaktadır. Bu ortaklık İstanbul'un Türkiye ve çevresindeki uluslararası pazar için önemli bir bakım ve onarım terminali olduğunu göstermektedir.

“MRO Pazarı 45 Milyar Dolara Ulaşıyor”

THY Teknik, Zorlu O&M Enerji Tesisleri İşletme ve Bakım Hizmetleri A.Ş ile bazı uçak motorları ve enerji santrallerinde kullanılan endüstriyel gaz türbinleri bakım, onarım ve revizyon faaliyetlerini yapmak amacıyla bir “Ortak Girişim Şirketi Genel Prensipleri Anlaşması” imzaladı. Anlaşma ile Türk Hava Yolları ve Zorlu O&M'in yüzde 50 - yüzde 50 ortaklığında; teknik bilgi, uluslararası deneyim, uzman teknik personel ve güçlü marka temelleri üzerine kurulu bir iş birliği oluşturulmaktadır. Dünyadaki MRO pazarı yaklaşık 45 milyar dolara ulaşmaktadır. Yurt dışında işçilik maliyetlerinin düşük olduğu ülkelerle iyi rekabet etmemiz, yüksek teknolojiye sahip motor, aviyonik gibi konularda uzmanlığımızı artırmamız gerekmektedir.

- Gelecek hedeflerinize ilgili bilgi verir misiniz?

Politikalarımızı geliştirirken ülke politikalarını da göz önüne alıyoruz. 10. Ulaştırma Şurası'nda alınan kararlar bizim için temel ilkeler niteliğindedir.

Bunlar:

- Hava aracı veya parçasının sertifikasyonunun ülkemiz tarafından sağlanabilir hale getirilmesi,
- Milli ATM teknoloji altyapısının geliştirilmesi ve bu kapsamda dış bağımlılığımızın azaltılması,
- Yerli imalat olarak en az iki tip uluslararası bilinirliği olan tek-çift

motor pervaneli ve çift motorlu hafif jet uçağı üretimini gerçekleştirmek,

- Türk sivil hava taşımacılığı filo yapısının 2023 yılında 100 geniş gövde, 450 dar gövde ve 200 bölgesel uçak olacak şekilde 750 uçaklık bir yapıya ulaşması olarak özetlenebilir.

Bütün projelerimizi ve çalışmalarımızı bu temel hedeflere yönelik gerçekleştiriyoruz. Yani hedeflere göre yönetim stratejisini uyguluyoruz. Sadece bakım-onarım yapan bir şirket değil, komponent tasarımı ve hatta üretimi gibi katma değeri yüksek alanlarda da söz sahibi olacak bir THY Teknik için ciddi adımlar atıyoruz. THY ve özel sektörle birlikte havacılığımız bir yılda uçak bakımına yaklaşık 700 milyon dolar harcıyor. Bunun yaklaşık 250 milyon doları yurt dışına gidiyor. Hedefimiz THY Teknik ve özel sektör yatırımları ile hem bu harcamanın Türkiye'de kalmasını sağlamak hem de bölge ülkelerine vereceğimiz hizmetlerden gelir elde etmek. Söylediğim gibi HABOM projesine büyük önem veriyoruz.

"Sektörde Yol Göstericimiz"

- Ülkemizdeki imalat sanayisinin desteklenmesi ile ilgili projeleriniz nelerdir?

Türkiye'de otomotiv, gemi ve diğer sanayiye hizmet veren çok sayıda imalatçı firma var, bu şirketlerimizin uçak parçalarını üretebilmesi için THY Teknik'e önemli bir rol düşüyor. Sektörü bir araya getirmek, kabiliyetleri ortaya çıkartmak için altyapı ve mühendislik hizmeti veriyoruz, bir nevi yol göstericilik rolü oynuyoruz. Bu bağlamda Mart 2010'da bir sergi düzenledik, 750 sanayicimizi tesislerimizde ağırladık ve bu etkinlikte 4000 adet uçak komponentini tüm detaylarıyla katılımcılarımızın bilgisine sunduk.

Buradaki hedef imalatçı

firmaların havacılık sektörünü tanınmasını sağlamaktı, bu başarılıydı. Çok olumlu geri bildirimler aldık. Hemen ardından Mayıs ayında, parça üretimine yönelik sertifikasyon süreçlerini, düzenlemiş olduğumuz eğitim programı ile yaklaşık 200 kişilik bir katılımcı grubuna aktardık. Önümüzdeki günlerde ikinci sergiyi düzenlemek için çalışmalarımıza devam ediyoruz. Airbus ve Boeing gibi uçak üreticilerinin de iştirak edeceği bu etkinliğe çok daha fazla katılım olmasını bekliyoruz. İlk etapta koltuk parçalarından oluşan 2,5 milyon dolarlık bir paket oluşturduk. Bakımla birlikte bu tür yedek parçaların üretimi çok önemlidir. Yine kabinde kullanılan koltuk, mutfak, halı gibi malzemelerin TAI ile ortak imal edilmesi konusunda çalışmalar yapıyoruz. Özellikle kabinde küçük bir parça için 3-4 ay sıra bekleniliyor, bu parçalar rahatlıkla Türkiye'de imal edilebilir. Sertifikasyon, mühendislik hizmetlerini TAI ile ortak yapacağız. Bakımda bu konular ön plana çıkıyor.

- Sektörün geleceğini nasıl görüyorsunuz?

Havacılık sektörü hızla büyüyen bir sektör, bu büyümeye paralel olarak kâr marjları da düşmektedir, çünkü bizim bölgemizde MRO hizmeti veren birçok şirket bulunmaktadır. Hizmet bedelleri

halen Batı Avrupa'nın altında olsa da yükseliyor, bu yüzden değer odaklı bir hizmet anlayışını tercih etmekteyiz. Hatta gereksiz rekabetten kaçınmak için bölgemizde faaliyet gösteren EgyptAir Maintenance&Engineering ve JorAMCo gibi MRO şirketleriyle görüşüp harcamaları düşürüp, hizmetleri geliştirmek için bazı ortak iş birlikleri gerçekleştirebiliriz.

"En Büyük İhtiyaç İnsan Kaynağı Olacak"

Motorda dünyanın en büyük imalatçılarından Pratt&Whitney, parça bakımında da Goodrich'le olan ortaklığımız dolayısıyla, yabancı şirketlerle inış takımları, aviyonik ve hidromekanik konusunda iş birlikleri oluşturmayı hedefliyoruz. Yeni yatırımlarla birlikte en büyük ihtiyaçlardan biri de insan kaynağı olacak. Bu konuda iki yıl önceden çalışmalara başladık ve bugün THY Teknik olarak gerek meslek lisesi gerekse üniversitelerin meslek yüksekokulu mezunlarına burs sağlayarak eğitiyoruz. THY'nin bir dünya markası haline gelmesi, dünyada ilk 10'a, Avrupa'da ise ilk 3'e girmesi bizi de motive ediyor. THY Teknik olarak öncelikle bölgemizde daha sonra da dünyada büyük bir MRO şirketi olmayı hedefliyoruz. ■

